

PHẦN HAI: LỊCH SỬ VIỆT NAM TỪ NĂM 1919 ĐẾN NAY

CHƯƠNG I: VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM 1919 -1930

BÀI 14/ TIẾT 15: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* *Nguyên nhân:* Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh.

Mục đích chương trình khai thác của Pháp là gì?

- Tổng thiệt hại vật chất hơn 1,4 triệu người chết.
- Đời sống nhân dân

bình, đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân. Để hàn gắn vết thương chiến tranh, nhanh chóng khôi phục, phát triển kinh tế Pháp, cạnh tranh với các nước khác, các tập đoàn tư bản Pháp một mặt tăng cường bóc lột giai cấp công nhân và nhân dân lao động trong nước, mặt khác đẩy mạnh khai thác, bóc lột nhân dân các nước thuộc địa.

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

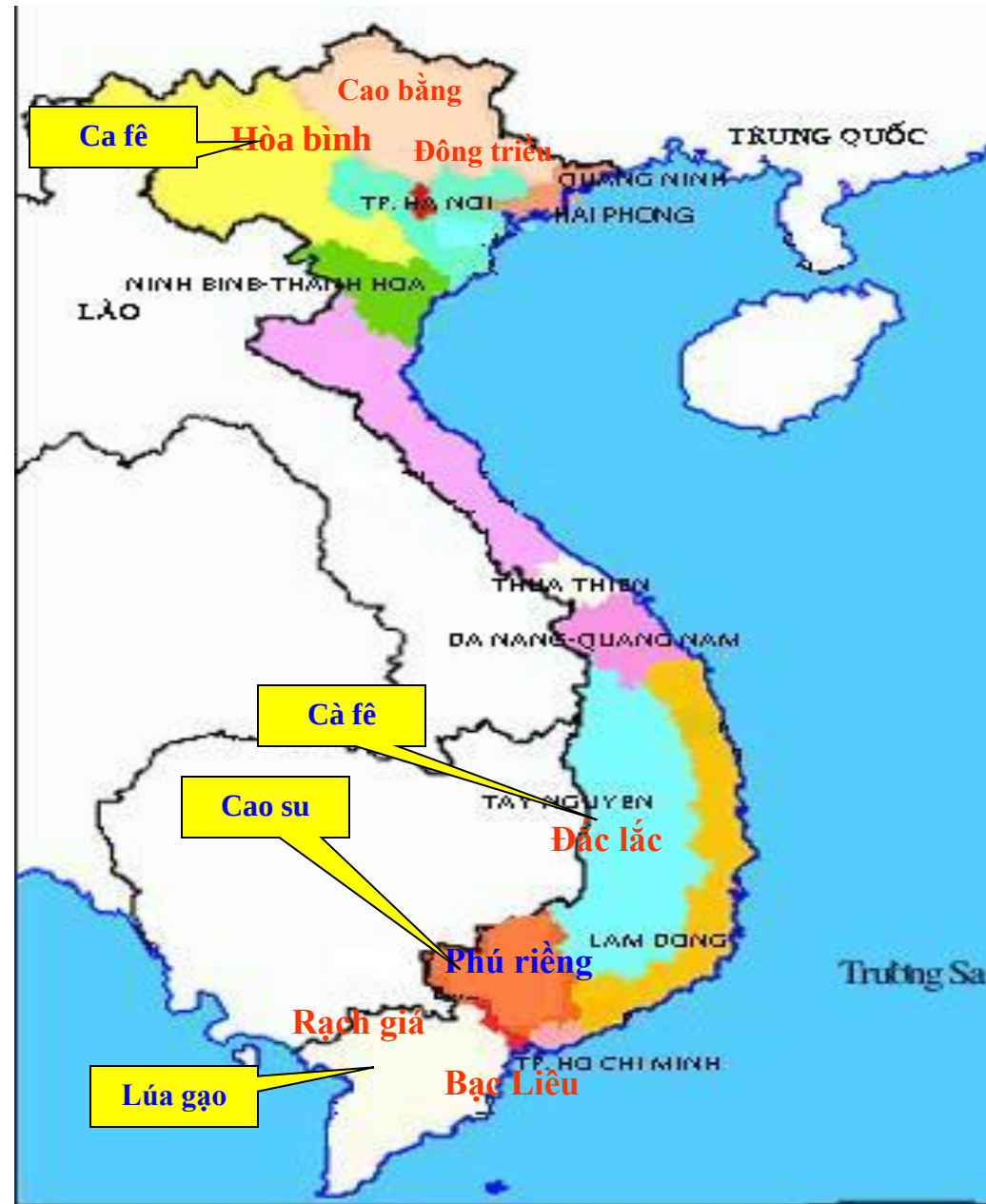
* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh gây ra.

* **Các chương trình khai thác của Pháp:**

- **Nông nghiệp.**
- **Công nghiệp.**
- **Thương nghiệp.**
- **GTVT**
- **Tài chính, thuế...**

**Trong nông
nghiệp thực dân
Pháp đã làm gì
để bóc lột nhân
dân ta?**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* ***Nguyên nhân:*** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh gây ra.

* ***Chính sách khai thác của Pháp:***

- Nông nghiệp: Tăng cường đầu tư vốn, chủ yếu vào các đồn điền cao su.

**Trong công
ngiệp Pháp
có những
chính sách gì?**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ.

* **Mục đích:** Bù đắp thiệt hại do chiến

* **Chính sách khai thác của Pháp:**

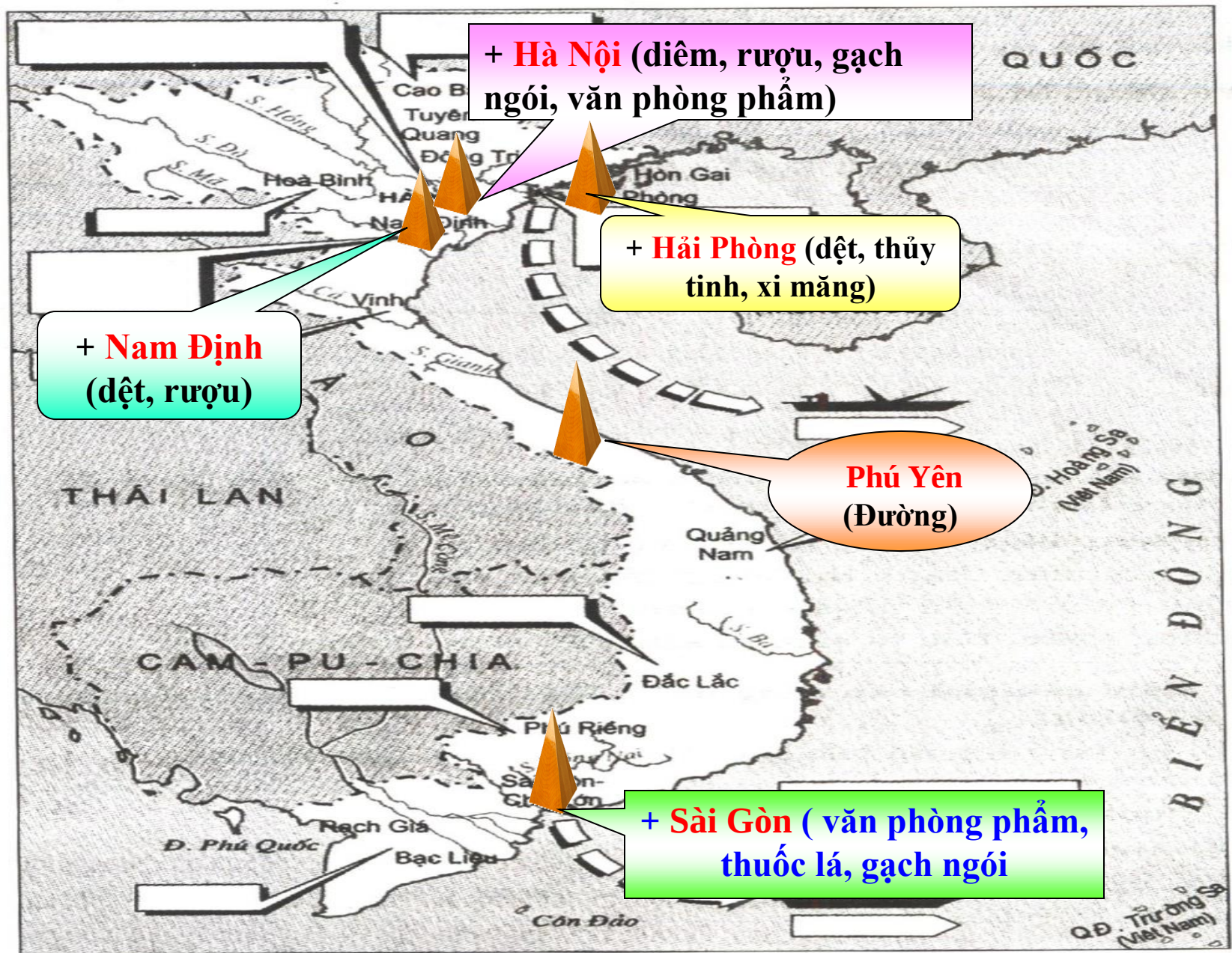
- Nông nghiệp: Tăng cường đầu tư và khai thác cao su.

- Công nghiệp:

+ Chú trọng khai thác mỏ (đặc biệt là than), nhiều công ti mới ra đời.

Tại sao Pháp lại chú ý đầu tư khai thác cao su và than?

- **Nhu cầu của thị trường.**
- **Thu lợi nhanh, nhiều, ít đầu tư về kĩ thuật.**

Hình 40 : Nguồn lợi của tư bản Pháp ở Việt Nam trong cuộc khai thác lần thứ hai.

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần đầu, nền kinh tế kiệt quệ.

* **Mục đích:** Bù đắp thiệt hại do chiến tranh.

* **Chính sách khai thác của Pháp:**

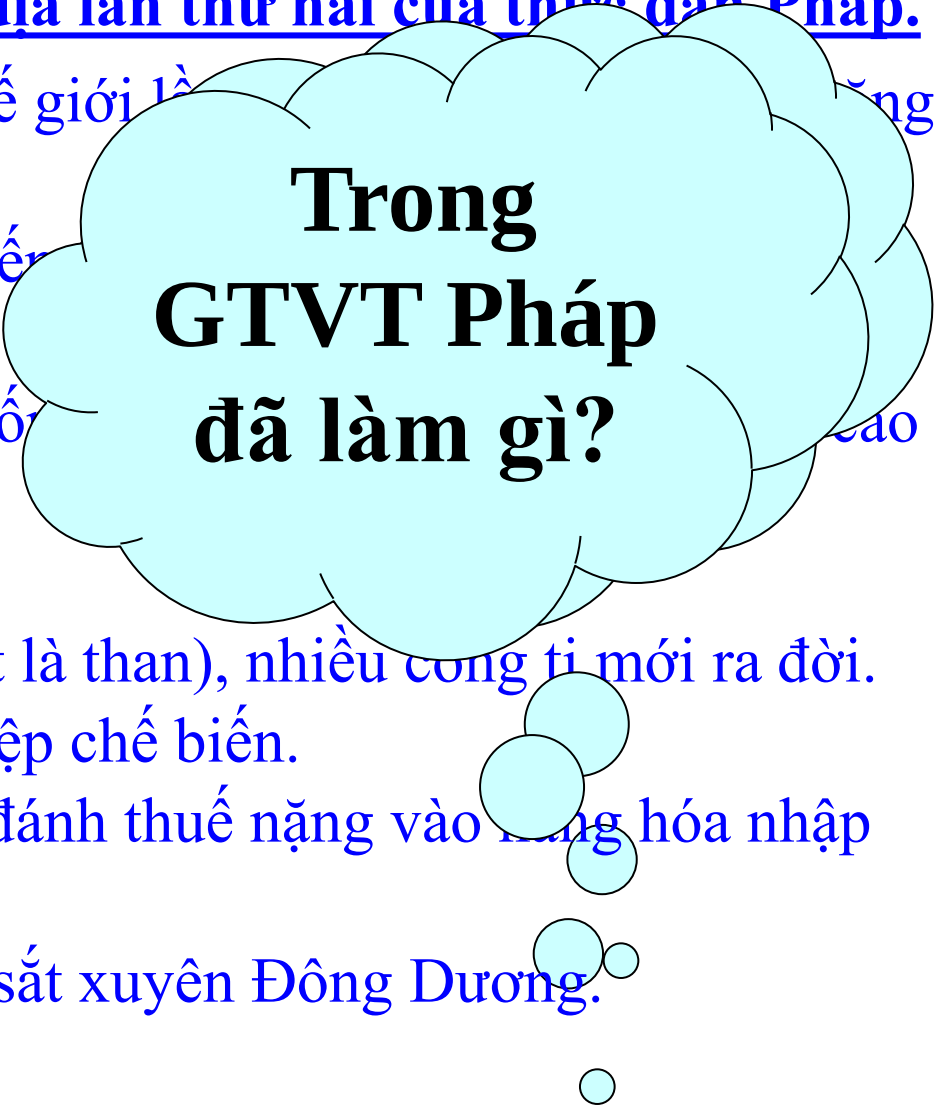
- Nông nghiệp: tăng cường đầu tư vào nông nghiệp.

- Công nghiệp:

- + Chú trọng khai thác mỏ (đặc biệt là than), nhiều công ti mới ra đời.
- + Mở thêm một số cơ sở công nghiệp chế biến.

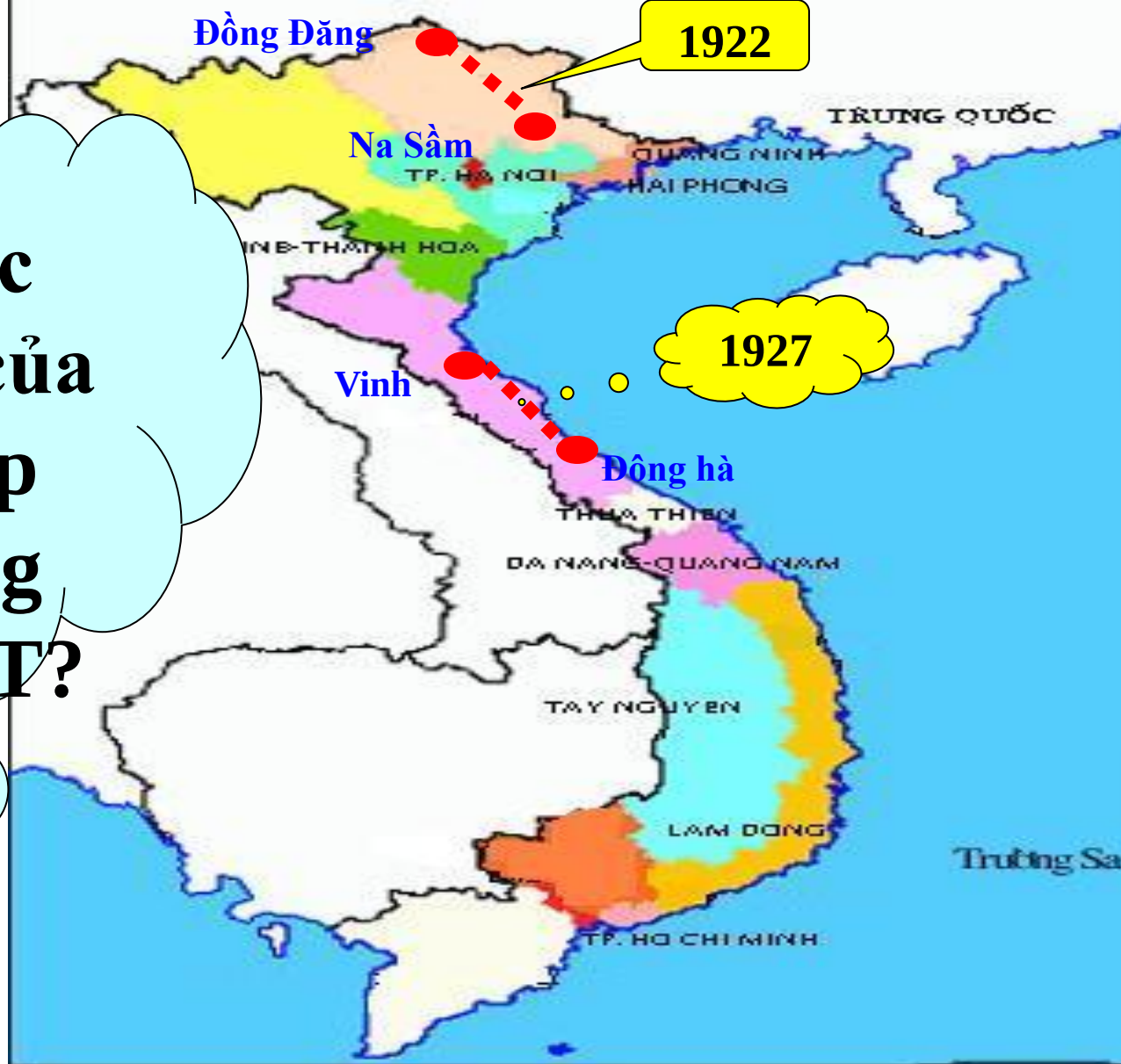
- Thương nghiệp: Pháp độc quyền, đánh thuế nặng vào hàng hóa nhập vào Việt Nam.

- GTVT: phát triển hệ thống đường sắt xuyên Đông Dương.

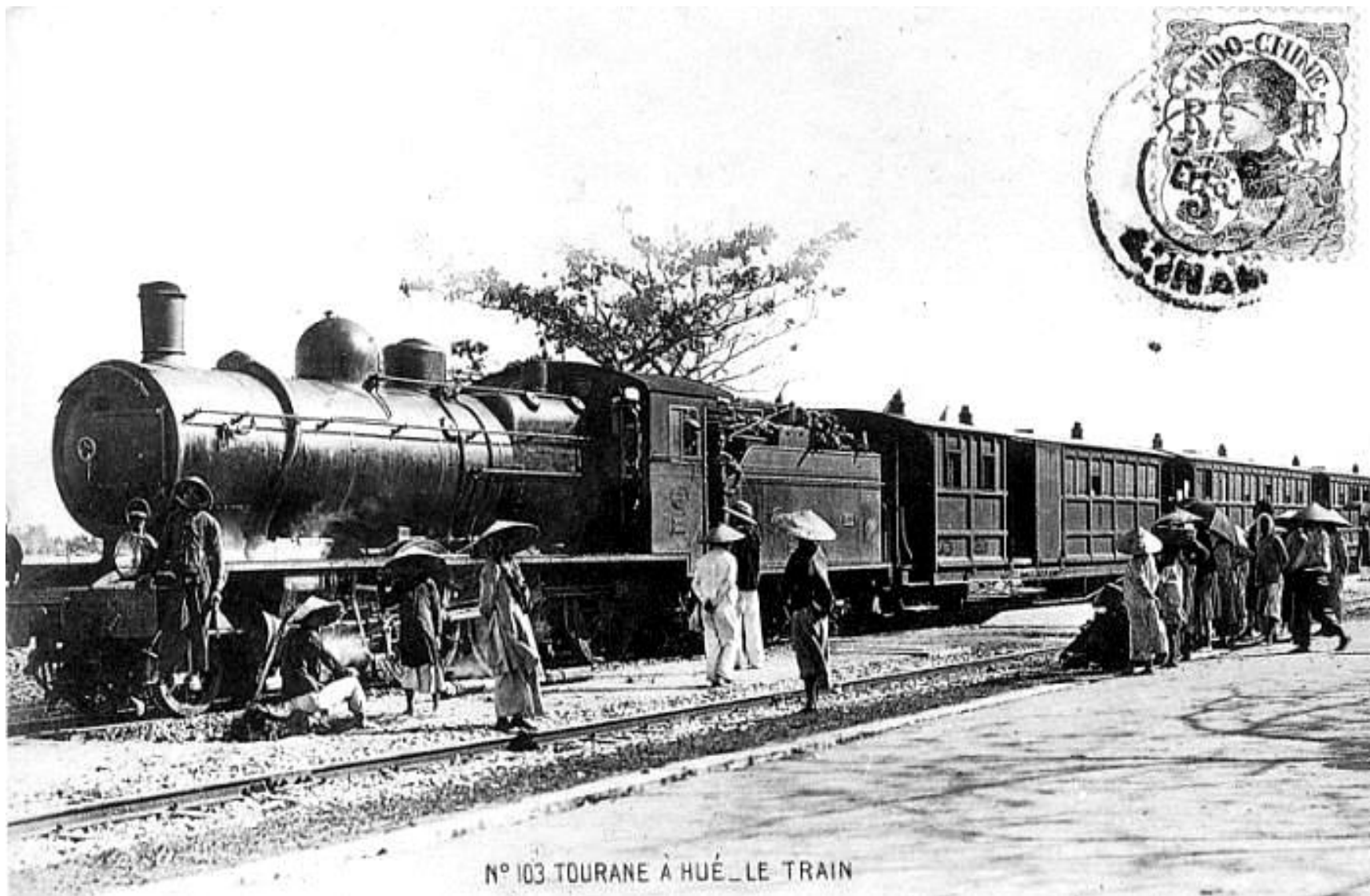

**Trong
GTVT Pháp
đã làm gì?**

**Mục
đích của
Pháp
trong
GTVT?**

**Đến 1931: Pháp xây dựng được 2389km
đường sắt trên lãnh thổ Việt Nam**

Đường sắt thời Pháp

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

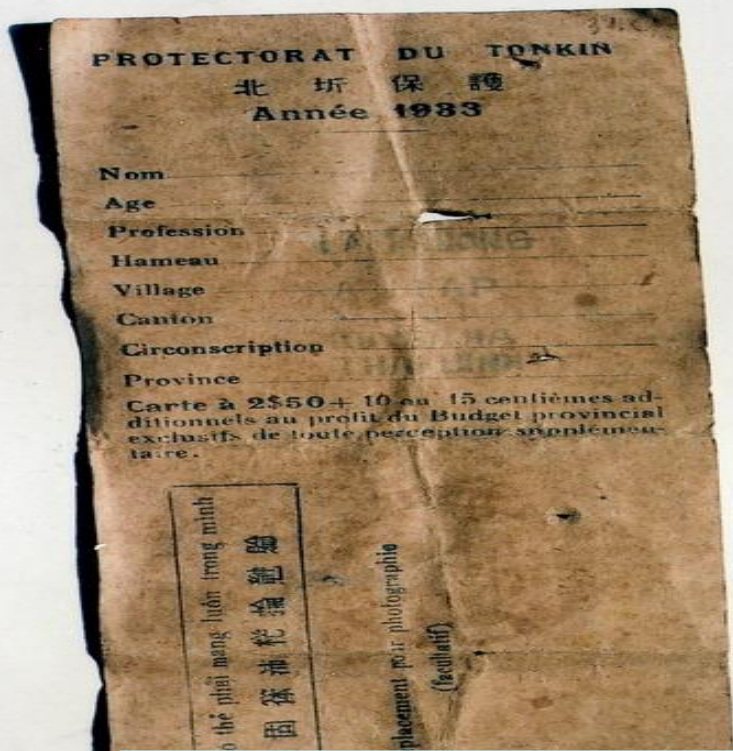
** Nguyên nhân:*

** Chính sách khai thác của Pháp:*

- Nông nghiệp: tăng cường đầu tư vốn, sử dụng máy móc hiện đại.
- Công nghiệp:
 - + Chú trọng khai thác mỏ (đặc biệt là than), nhiều công trường mới ra đời.
 - + Mở thêm một số cơ sở công nghiệp chế biến.
- Thương nghiệp: Pháp độc quyền, đánh thuế nặng vào hàng hóa nhập vào Việt Nam.
- GTVT: phát triển hệ thống đường sắt xuyên Đông Dương.
- Tài chính: Ngân hàng Đông Dương nắm quyền chỉ huy nền kinh tế Đông Dương.

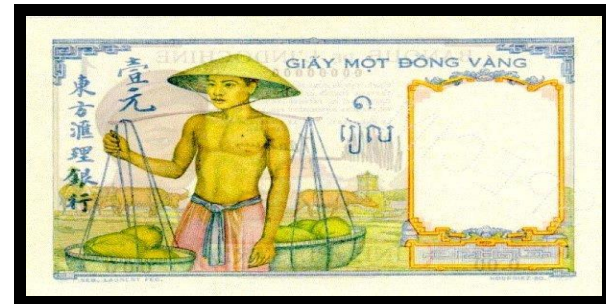
**Chính sách
về tài chính?**

**Thẻ thuế thân của
nhân dân Việt Nam.**

**Đặt nhiều thứ thuế: từ năm
1912 – 1930, ngân sách
Đông Dương tăng lên 3 lần**

**Giấy
bạc
Đông
Dương**

Tích cực:

- + Kinh tế VN chuyển biến theo hướng tư bản: sự xâm nhập của phương thức sản xuất TBCN làm tan rã nền kinh tế tự nhiên, tự cung, tự cấp ở nông thôn.
- + Nền kinh tế hàng hoá có điều kiện phát triển.

**Cuộc khai thác
đã tác động như
thế nào đối với
nền kinh tế Việt
Nam?**

Phố Hàng Đào năm 1926 (Ảnh của VNTTX)

Tích cực:

- + Kinh tế VN chuyển biến theo hướng tư bản: sự xâm nhập của phương thức sản xuất TBCN làm tan rã nền kinh tế tự nhiên, tự cung, tự cấp ở nông thôn.
- + Nền kinh tế hàng hoá có điều kiện phát triển.

Tiêu cực:

- + Do mục đích của Pháp, nên phương thức sản xuất TBCN chỉ du nhập hạn chế → Nền kinh tế VN tồn tại đan xen phương thức sản xuất TBCN và phong kiến
- + Nền kinh tế nông nghiệp lạc hậu, què quặt, lệ thuộc vào nền kinh tế Pháp.
- + Tài nguyên thiên nhiên bị cạn kiệt.

Chính sách khai thác thuộc địa lần thứ 2 với lần 1

Lần khai thác	Vốn đầu tư	Hướng đầu tư
Lần thứ nhất	- Xây dựng bộ máy tay sai, đầu tư ít.	- Chủ yếu lập đồn điền, khai thác mỏ và xây dựng hệ thống giao thông vận tải
Lần thứ hai	- Đầu tư lớn, mở rộng tốc độ và qui mô hơn.	- Tập trung khai thác các nguồn lợi: nông nghiệp, công nghiệp thương nghiệp, giao thông vận tải....

⇒ Diễn ra với tốc độ và quy mô nhanh, lớn hơn.

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

- Về chính trị: thực hiện chính sách “Chia để trị, thu tóm mọi quyền hành, cấm đoán mọi quyền tự do dân chủ dân tộc”

- Về văn hoá – giáo dục: Khuyến khích khai thác sức lao động của người dân Việt Nam, hạn chế mở trường học cho người dân Việt Nam.
=> củng cố bộ máy cai trị, phục vụ lợi ích của thực dân Pháp.

**Tác động của
chính sách văn**

- Đưa nền văn hoá phương Tây vào Việt Nam, tạo ra một tầng lớp thượng lưu, trí thức mới nhưng chỉ để phục vụ cho Pháp.

- Nhân dân ta thì vẫn bị kìm hãm trong vòng ngu dốt, lạc hậu.

**hoá – giáo dục
đến Việt Nam?
mà Pháp chỉ
hành là gì?**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

- 1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.**
- 2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.**
- 3. Xã hội Việt Nam phân hoá**

**Kể tên các giai
cấp, tầng lớp
trong xã hội
Việt Nam?**

**Giai cấp địa
chủ phong
kiến**

**Tầng lớp tiểu
tư sản
thành thị**

Giai cấp tư sản

**XÃ HỘI
VIỆT NAM
PHÂN HÓA**

**Giai cấp
nông dân**

**Giai cấp
công nhân**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

3. Xã hội Việt Nam phân hoá

- Giai cấp địa chủ phong kiến:

+ Câu kết chặt chẽ với thực dân Pháp, làm tay sai, áp bức bóc lột nhân dân.

+ Một bộ phận nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp tư sản:

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

3. Xã hội Việt Nam phân hoá

- Giai cấp địa chủ phong kiến:

+ Câu kết chặt chẽ với thực dân Pháp, làm tay sai, áp bức bóc lột nhân dân.

+ Một bộ phận nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp tư sản: Ra đời sau chiến tranh, phân hoá thành 2 bộ phận:

+ Tư sản mại bản: làm tay sai cho Pháp.

+ Tư sản dân tộc: có tinh thần dân tộc, dân chủ chống đế quốc, phong kiến.

Bạch Thái Bưởi (1874 – 1932)

- **Doanh nhân người Việt nổi tiếng, một trong 4 người giàu nhất Việt Nam vào những năm đầu thế kỉ XX.**
- **Kinh doanh nổi bật nhất: hàng hải, khai thác than và in ấn**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

3. Xã hội Việt Nam phân hoá

- Giai cấp địa chủ phong kiến:

+ Câu kết chặt chẽ với thực dân Pháp, làm tay sai, áp bức bóc lột nhân dân.

+ Một bộ phận nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp tư sản: Ra đời sau chiến tranh, phân hoá thành 2 bộ phận:

+ Tư sản mại bản: làm tay sai cho Pháp.

+ Tư sản dân tộc: có tinh thần dân tộc, dân chủ chống đế quốc, phong kiến.

- Tầng lớp tiểu tư sản thành thị:

+ Số lượng tăng nhanh, đời sống bấp bênh.

+ Bộ phận trí thức có tinh thần hăng hái cách mạng.

- Giai cấp nông dân:

Nhóm 4: Giai cấp nông dân

“ ...Trong một miếng đất rộng rào kín bốn bề, có 3.000 - 4.000 người mặc quần áo nâu rách rưới : Họ chen chúc chật ních đến nỗi nhìn chung chỉ thấy một đồng gì rung rinh, có những cánh tay giơ lên gầy như que sậy, khúc khuỷu, khô queo. Trong mỗi người bệnh gì cũng có: Mặt phù ra hay không còn chút thịt, răng rụng, mắt mờ hay lem nhem, mình đầy ghẻ chốc. Đàn ông chẳng?

Đàn bà chẳng? Hai mươi tuổi? Hay sáu mươi tuổi?

Không phân biệt được! Không còn phân biệt được trai, gái, già trẻ nữa, chỉ thấy một cái tình cảnh khốn khổ tột bậc mà hàng nghìn miệng đen kêu lên như những tiếng kêu của súc vật.”

(Trích Tư liệu Lịch sử 9)

Nông dân Việt Nam trong thời kì Pháp thuộc

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

3. Xã hội Việt Nam phân hoá

- Giai cấp địa chủ phong kiến:

- + Câu kết chặt chẽ với thực dân Pháp, làm tay sai, áp
- + Một bộ phận nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp tư sản: Ra đời sau chiến tranh, phân hoá

- + Tư sản mại bản: làm tay sai cho Pháp.
- + Tư sản dân tộc: có tinh thần dân tộc, dân chủ

- Tầng lớp tiểu tư sản thành thị:

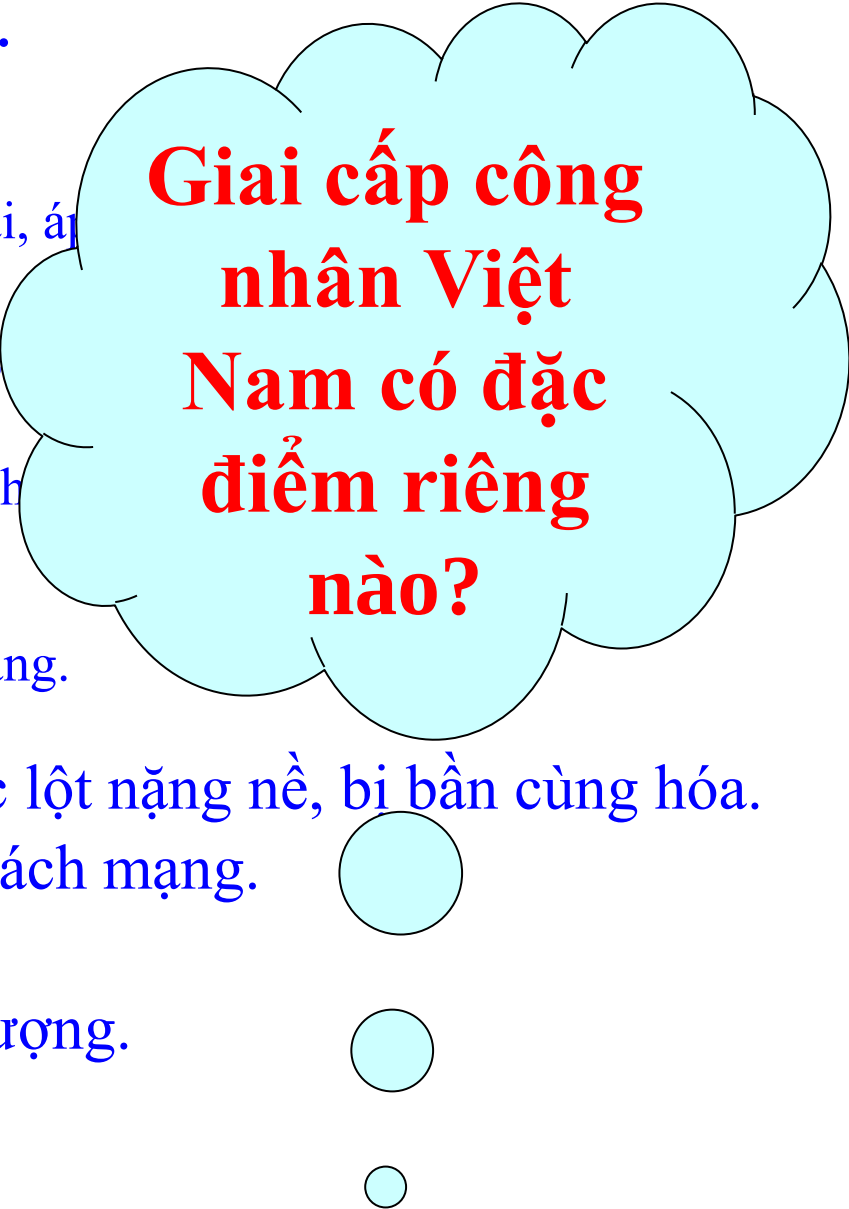
- + Số lượng tăng nhanh, đời sống bấp bênh.
- + Bộ phận trí thức có tinh thần hăng hái cách mạng.

- Giai cấp nông dân:

- + Chiếm hơn 90 % dân số, bị áp bức bóc lột nặng nề, bị bán rẻ cùng hóa.
- + Là lực lượng hăng hái, đông đảo của cách mạng.

- Giai cấp công nhân:

- + Phát triển nhanh về số lượng và chất lượng.

**Giai cấp công
nhân Việt
Nam có đặc
điểm riêng
nào?**

“Ở các tầng hầm mở **lúc nhúc** công nhân. Những sinh vật mặc **quần áo tả tơi**. Họ cuốc than hai cánh tay **gầy còm**.

Đằng sau những xe goòng nhỏ, những đứa trẻ chừng 10 tuổi **còng lưng đầy**, thân hình bé tí, **khô cằn**, mặt đầy **mệt nhọc** như đã kiệt quệ, trông già đến 40..Chúng chạy đi chạy lại liên tục để mỗi ngày kiếm được khoảng **10 đến 15 xu**”.

(Trích Tư liệu Lịch sử 9)

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

2. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục.

3. Xã hội Việt Nam phân hoá

- Giai cấp địa chủ phong kiến:

+ Câu kết chặt chẽ với thực dân Pháp, làm tay sai, áp bức bóc lột nhân dân.

+ Một bộ phận nhỏ có tinh thần yêu nước.

- Giai cấp tư sản: Ra đời sau chiến tranh, phân hoá thành 2 bộ phận:

+ Tư sản mại bản: làm tay sai cho Pháp.

+ Tư sản dân tộc: có tinh thần dân tộc, dân chủ chống đế quốc, phong kiến.

- Tầng lớp tiểu tư sản thành thị:

+ Số lượng tăng nhanh, đời sống bấp bênh.

+ Bộ phận trí thức có tinh thần hăng hái cách mạng.

- Giai cấp nông dân:

+ Chiếm hơn 90 % dân số, bị áp bức bóc lột nặng nề, bị bần cùng hóa.

+ Là lực lượng hăng hái, đông đảo của cách mạng.

- Giai cấp công nhân:

+ Phát triển nhanh về số lượng và chất lượng.

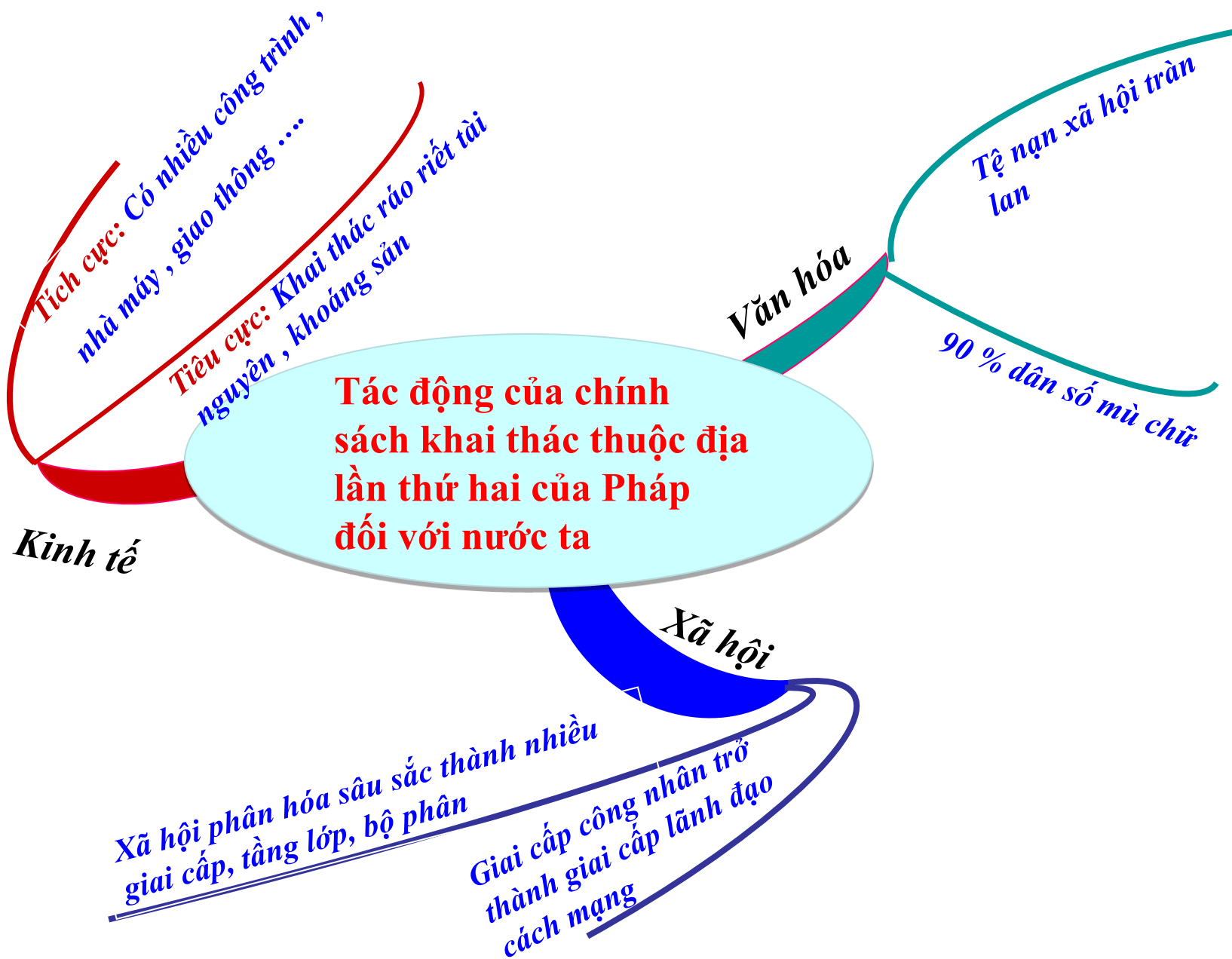
+ Bị 3 tầng áp bức, có quan hệ gắn bó với nông dân, có truyền thống yêu nước.

→ Vươn lên thành giai cấp lãnh đạo cách mạng.

- Đại diện cho phương thức sản xuất tiên tiến, lao động tập trung, có kế luật, có kĩ thuật.
 - Giai cấp công nhân Việt Nam vừa phát triển đã được tiếp thu ảnh hưởng của Cách mạng tháng Mười Nga và phong trào cách mạng thế giới.
- mạng?**

Qua tìm hiểu ở trên, em có nhận xét gì về sự phân hoá của xã hội Việt Nam trong chương trình khai thác lần 2 của thực dân Pháp?

=> Xã hội Việt Nam có sự phân hoá sâu sắc, mỗi giai cấp, tầng lớp có thái độ chính trị và khả năng cách mạng riêng.

CỦNG CỐ

Vì sao sau chiến tranh thế giới thứ nhất, Pháp tăng cường khai thác thuộc địa?

Bù đắp những thiệt hại do chiến tranh gây ra

Tác động của chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của Pháp đến kinh tế VN là gì?

Nền kinh tế VN phát triển thêm 1 bước nhưng bị kìm hãm, lệ thuộc vào Pháp.

Mâu thuẫn cơ bản nhất trong xã hội Việt Nam sau Chiến tranh thế giới là gì?

Mâu thuẫn giữa toàn thể dân tộc Việt Nam với thực dân Pháp.

DẶN DÒ

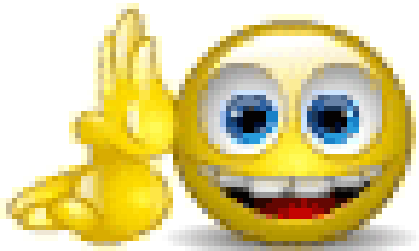
1. Học bài, trả lời câu hỏi SGK.

2. Làm bài tập:

Tầng lớp, giai cấp	Thái độ chính trị, khả năng cách mạng
Địa chủ phong kiến	
Tư sản	
Tiểu tư sản	
Nông dân	
Công nhân	

3. Đọc và soạn bài 15: Phong trào cách mạng Việt Nam sau chiến tranh thế giới thứ nhất (1919 - 1926).

*Chân thành cảm ơn quý thầy
cô!*

Chào tạm biệt!